

UCHWAŁA Nr II/4/2018

RADY GMINY LUBISZYN

z dnia 14 grudnia 2018 r

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2021

Na podstawie art. 18, ust.2, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2018r., poz. 994 ze zm.) oraz art. 176, pkt. 1 i art. 179, ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2018r., poz. 998 ze zm.) Rada Gminy Lubiszyn uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2021 dla Gminy Lubiszyn stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubiszyn.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr II/4/2018
Rady Gminy Lubiszyn z dnia 14.12.2018 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE LUBISZYN NA LATA 2018 – 2021

Lubiszyn, 2018 rok

Spis treści

WPROWADZENIE.....	3
Rozdział I. Wiadomości ogólne.....	4
1. Podstawa prawna Programu	4
2. Założenia Programu.....	4
3. Cele Programu	7
4. Działania	7
5. Realizatorzy Programu.....	8
Rozdział II. Diagnoza problemów społecznych wpływających na rodzinę	8
1. Charakterystyka rodzin i ich problemów na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubiszynie	9
2. Analiza SWOT.....	11
Rozdział III. Zadania i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	13
1. Monitoring i ewaluacja Programu	13
2. Podsumowanie	13

WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2021 został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. (Dz. U. 2018, poz. 998 ze zm) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Do zadań własnych Gminy określonych w w/w ustawie jest opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych za szczególnym uwzględnieniem wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem i rodziną, czyli tworzenie i wdrażanie gminnego programu wspierania rodziny. Głównym jego celem jest wspieranie rodzin wymagających pomocy.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, ponieważ kształtuje jego osobowość, system wartości, poglądy oraz styl życia. Dzięki oddziaływaniom opiekuńczym i wychowawczym rodzina przygotowuje dziecko do samodzielnego życia w społeczeństwie, które podejmuje już jako dorosły człowiek. Zmieniająca się sytuacja społeczno – gospodarcza spowodowała przemiany w życiu rodziny, pojawiły się zagrożenia powodujące niejednokrotnie kryzys rodziny. Ponad to na skutek reorganizacji rynku pracy pojawiło się zjawisko bezrobocia, które dotknęło w szczególności rodziny zamieszkujące obszar wiejski.

Powaznym problemem, który dotyka niektóre rodziny jest fakt nadużywania alkoholu przez jej członków. Nadużywanie alkoholu często jest przyczyną innej przemocy wobec współmałżonka i dzieci, tj. przemocy fizycznej i psychicznej, zaniedbań w rodzinie, wykorzystywania seksualnego oraz spożywania alkoholu przez nieletnich. Wszelkie odchylenia w rodzinie przejawiają się w braku właściwej opieki nad dziećmi, niewłaściwymi wzorcami zachowań, zaniedbaniami wobec nich, nieporadnością życiową, czy niedostosowaniem społecznym. Rodziny borykające się z wieloma problemami nazywane są rodzinami dysfunkcyjnymi.

Zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej jest zapobieganie i minimalizowanie tych zjawisk poprzez system wspierania rodziny. System ten powinien polegać na podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych.

Możliwe jest to poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Jednakże, by skutecznie

zapobiegać dysfunkcji rodziny konieczne jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejsze jest zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju dzieci i młodzieży, w taki sposób, by te nie powieliły złych nawyków w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska degradacji grup społecznych, a w tym rodzin.

Adresatami poniższego Programu są rodziny, które wymagają wsparcia i pomocy by prawidłowo wypełniać funkcje rodziny.

Rozdział I. Wiadomości ogólne

1. Podstawa prawna Programu

Realizacja polityki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej opiera się w głównej mierze na poniższych aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. 1997 Nr 78 poz. 483 ze zm.)
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. (Dz. U. z 2018, poz.998 ze zm.)
- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (t.j. Dz. U. z 2018r, poz. 1508 ze zm.),
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015r. Nr 180, poz. 1390 ze zm.)
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (Dz. U. z 2018 poz. 2137 t.j.)
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r.(Dz. U. z 2018r., poz. 1030 t.j.)

2. Założenia Programu

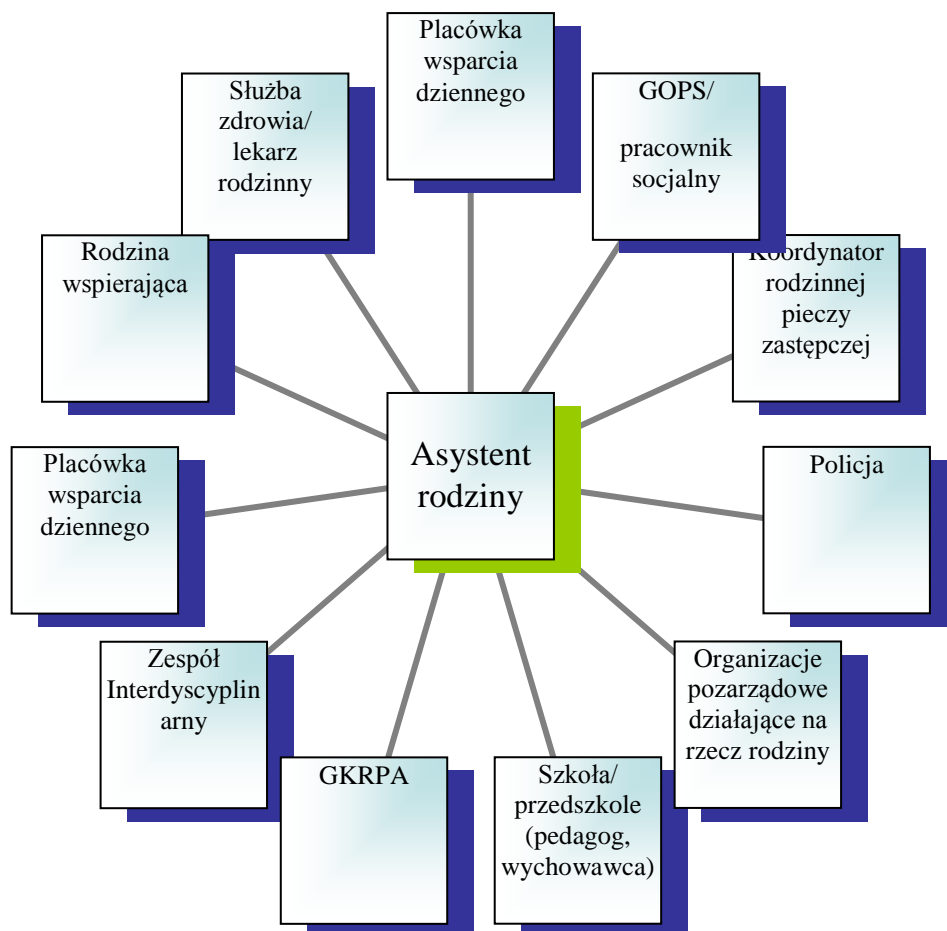
Program wspierania rodziny nastawiony jest w głównej mierze na rozwiązywanie problemów rodzin, które wymagają wsparcia, ze szczególnym uwzględnieniem na ich sytuację ze strony pomocy pracownika socjalnego i asystenta rodziny. Organizowanie i

zapewnienie opieki dzieciom pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej jest obowiązkiem ustawowym samorządów gminnych. Działalność osób odpowiedzialnych za wspieranie rodziny i wypełnianie jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej będzie adresowana do:

- rodzin o niskiej świadomości roli rodziny oraz konieczności wspierania jej poprzez wdrażanie działań prorodzinnych w środowiskach lokalnych
- rodzin o słabych przygotowaniach do pełnienia ról w małżeństwie i rodzinie oraz budowania więzi rodzinnej
- rodzin o zbyt małej aktywności własnej mających roszczeniowe zachowania i niską aktywność zawodową.

Głównym założeniem programu jest wspieranie osób odpowiedzialnych za wspieranie rodziny przeżywającej trudności oraz upowszechnienie wiedzy o możliwości korzystania z wszelkich form placówek wsparcia w celu godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia w rodzinie.

Szerokie spektrum zadań stojących przed asystentem rodziny, począwszy od określenia na wstępie warunków współpracy, przez właściwe udzielanie rodzinie wsparcia w różnych sytuacjach życiowych, wreszcie – po monitorowanie sytuacji rodziny po zakończeniu relacji pomagania, podyktowane było potrzebą wsparcia rodziny w postaci czystej pracy socjalnej, w której pomoc finansowa i materialna leżałaby w kwestii ośrodka pomocy społecznej, natomiast asystent rodziny miałby za zadanie towarzyszyć rodzinie w organizacji i wypełnianiu przez nią codziennych obowiązków. Asystent rodziny z uwagi na zróżnicowany charakter podejmowanych działań będzie musiał nie tylko dysponować umiejętnościami pracy z systemem rodzinnym, ale także będzie musiał posiadać interdyscyplinarną wiedzę na temat zasobów środowiska lokalnego – m. in. Podmiotów wspierających rodzinę na poziomie lokalnym.

W zakresie podnoszenia świadomości społecznej i udzielania pomocy rodzinom Program oparty jest na dwóch głównych zasadach:

- I. jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publicznego w zakresie wspierania rodziny z poszanowaniem godności wszystkich osób;
- II. wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie.

3. Cele Programu

Głównym celem Programu będzie pomoc rodzinom potrzebującym, która pozwoli na efektywne budowanie mechanizmów współpracy z rodziną dziecka w środowisku rodzinnym.

W niniejszym programie wyznaczono cele szczegółowe, do które należą:

- zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego;
- podnoszenie standardów pracy służb instytucji pomocowych;
- zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, a tym samym poprawa funkcjonowania rodziny;
- pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przewyższaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych poprzez wzmacnianie funkcji rodziny,
- reintegracja rodziny poprzez podjęcie funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodzinę naturalną dziecka poprzez zwyciężeniu problemów życiowych, stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną naturalną.

4. Działania

Powyższe cele będą realizowane poprzez następujące działania, które realizowane będą w formie pracy z rodziną:

- uprzedzające (mianowicie diagnoza, informacja, edukacja) mające na celu wzmocnienie roli i funkcje rodziny;
- interwencyjne;
- wspierające – terapeutyczne (mianowicie rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, pomoc w integracji rodziny, dążenie do jej reintegracji);
- socjalne;
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznych rodzin;
- edukacyjne, podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się pomaganiem rodzinom.

Działania będą ukierunkowane by tworzyć rejestr dzieci zagrożonych umieszczeniem w zastępczych formach opieki, pomoc metodyczna dla osób pracujących z rodziną dysfunkcyjną, udzielenie wsparcia rodzicom niezaradnym przez asystenta rodziny oraz przygotowanie rodzin biologicznych do powrotu dzieci funkcjonujących w zastępczych formach opieki.

5. Realizatorzy Programu

Zadania realizowane będą w ramach Gminnego Programu Wspierania rodziny przez Gminę Lubiszyn i instytucje go tworzące, w tym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół interdyscyplinarny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz placówki oświatowe.

Autorzy „Programu wspierania jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną” wskazują, że aby systemy opieki nad dzieckiem i rodziną były efektywne należy:

- „po pierwsze – zrobić wszystko, aby dziecko pozostało w rodzinie własnej – zgodnie z zasadą pomocniczości nie wyręczając zbytnio rodziców
- po drugie – zapobiegać patologiom społecznym
- po trzecie – tworzyć rodzinne formy opieki zastępczej, tak aby tylko w ostateczności kierować dzieci do placówek opiekuńczo – wychowawczych
- po czwarte – przygotować wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych do samodzielnego życia.”¹

Rozdział II. Diagnoza problemów społecznych wpływających na rodzinę

Praca z rodzinami wymagającymi wsparcia i pomocy prowadzona jest przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubiszynie. Diagnoza problemów

¹ Ministerstwo Pracy i Polityki społecznej RP, Program wspierania jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, Warszawa 2006, s 5

społecznych lokalnego środowiska pozwoliła poznać skalę problemu, ilości rodzin korzystających z pomocy oraz ilości rodzin wymagających nie tylko pomocy finansowej, ale również pomocy w zakresie opieki i wychowywania dzieci.

1. Charakterystyka rodzin i ich problemów na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubiszynie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubiszynie udziela pomocy osobom i rodzinom w szczególności ze względu na:

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej rodzin	2016 rok	2017 rok
1.	Ubóstwo	241	237
2.	Bezrobocie	145	103
3.	Bezdomność	3	5
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	88	80
5.	Niepełnosprawność	135	155
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	186	180
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego-ogółem	51	33
8.	Przemoc w rodzinie	2	2
9.	Alkoholizm	30	40
10.	Zdarzenie losowe	4	0
11.	Sieroctwo	0	0
12.	Narkomania	4	3
13.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

Bezrobocie, które nadal stanowi główny powód dezintegracji rodziny jest zjawiskiem społecznym polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy zarobkowej i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów.

Wyróżniono kilka typów rodzin, którym została przydzielona pomoc przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubiszynie:

Rodziny pełne z dziećmi	2016 rok	2017 rok
Ogółem	262	241
O liczbie dzieci 1	89	82
2	81	73
3	47	44
4	34	27
5	8	12
6	1	2
7 i więcej	2	1
Rodziny niepełne z dziećmi	2016 rok	2017 rok
Ogółem	53	48
O liczbie dzieci 1	24	23
2	18	14
3	7	7
4 i więcej	4	4

Badania te pokazują, że zanikają rodziny wielodzietne, pojawia się tendencja wzrostowa w stosunku do rodzin z jednym czy dwojgiem dzieci. Takich rodzin na terenie Gminy Lubiszyn jest najwięcej. Z powyższych danych wynika również, że liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy tut. Ośrodka na przestrzeni lat 2016 – 2017 pozostaje prawie niezmienna. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest jednym z głównych powodów przyznawania pomocy przez tut. Ośrodek. Dane te potwierdzają konieczność przedstawienia propozycji pomocowych, które będą wspierać rodzinę w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

	2016 rok	2017 rok
Liczba dzieci odebranych rodzinie biologicznej	1	2
- dzieci przebywające w rodzinie zastępczej	15	18
- dzieci oddane do adopcji	0	0
- dzieci przebywające w placówkach szkolno - wychowawczych	2	3
- dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej	0	0

Pozyskanie danych na temat odebrania dzieci rodzinom biologicznym ukazuje skalę problemu. W Gminie Lubiszyn w ciągu dwóch lat odebrano troje dzieci z trzech rodzin biologicznych, które obecnie przebywają w pieczy zastępczej. Dwoje dzieci - rodzeństwo, zostało umieszczone w pieczy zastępczej z powodu śmierci rodziców, umieszczenie rodzeństwa w pieczy zastępczej było następstwem zdarzenia losowego. Jedno dziecko odebrane zostało rodzicom z powodu niewydolności wychowawczych.

2. Analiza SWOT

Mocne strony:

- współpraca między instytucjami
- baza oświatowa (przedszkola, szkoły)
- działalność i współpraca instytucji wspomagających rodzinę

- doświadczenie w pozyskiwaniu dodatkowych środków finansowych
- aktywizacja społeczna i zawodowa podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
- praca z rodziną (w tym bezpłatne poradnictwo)
- realizacja programów profilaktycznych przez różne podmioty
- zatrudniony asystent rodziny
- współpraca ze streetworkerem.

Słabe strony:

- brak grup samopomocowych
- brak środków na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci
- brak rodzin wspomagających
- bezrobocie i zła sytuacja finansowa społeczności lokalnej
- brak umiejętności rodziców do pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych
- wyuczona bezradność i roszczeniowość
- wielorakie uzależnienia członków rodziny
- brak lokali mieszkalnych i mała liczba lokali socjalnych
- brak mieszkań chronionych
- brak programów dla sprawców przemocy.

Zagrożenia:

- duża liczba osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
- wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych
- kryzys funkcji rodziny
- wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży
- brak zaplecza zabezpieczającego egzekucje eksmisji sprawców przemocy w rodzinie.

Zasoby:

- możliwość pozyskiwania dodatkowych funduszy z Unii Europejskiej i rządowych programów
- możliwość zlecania niektórych zadań organizacjom pozarządowym

- ugruntowana współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie
- posiadanie systemowych rozwiązań w opiece nad dzieckiem i rodziną
- zasoby kadrowe
- różnorodność i kompleksowość oferowanej pomocy.

Rozdział III. Zadania i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Gminny Program Wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie realizowany przy współpracy z gminą, instytucjami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które zajmują się sprawami rodziny.

1. Monitoring i ewaluacja Programu

W ramach ewaluacji programu prowadzony będzie monitoring, za który odpowiedzialny będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubiszynie. Będzie się ono odbywać na podstawie sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy ich realizacji.

Natomiast okresową ocenę sytuacji rodziny, asystent będzie realizować nie rzadziej niż co pół roku. Asystent rodziny zobowiązany jest do współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Monitoring realizacji programu umożliwi:

- rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających pomocy;
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację;
- stan zaawansowania prowadzonych działań

2. Podsumowanie

Opieka nad dzieckiem i rodziną jest jednym z kierunków działań lokalnego systemu pomocy społecznej. Skuteczna pomoc dzieciom pozbawionym opieki oraz rodzicom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej wymaga skoordynowanego działania różnych

instytucji zajmujących się rodziną i dziećmi. Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza nowe kierunki działania oraz zakłada kontynuację działań uznanych za potrzebne i wartościowe. Program ten ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb oraz posiadanych możliwości. W lokalnym systemie działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych wszystkie podmioty są ważne i należy brać ich opinię pod uwagę. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe działanie na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin. Wsparcie rodziny będzie miała charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystywanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.